

na part. 29. tract. 1. res. 43. non est dubium, Episcopos non posse uti predicta facultate iure communi sibi competenti, nisi in aliquibus casibus, quos relexit idem Diana d. 77. r. res. 44. Alius casus excipitur in dicit. c. 1. c. 2. c. sicut 11. ibi: *Suntque casibus necessitate de consecrat. dist. 1. cum adest gravis necessitas, ob quam licet extra loca sacra Missa sacrificium offeratur: quod est accipendum de communi necessitate, veluti si vetustate, igitur, aut hostium impetu Ecclesia corruerit, licebit extra eas in tentoriis, aut adibus privatis Missam celebrare, c. concedimus, eadem dist. vel ob infidelium timorem, unde olim servente Gentilium perfectione, in carceribus, latebris, & privatis adibus Missa sacrificium offerrebat, ut relexit Cornel. Papa in epist. ad Lusitanum, D. Augustinus contra Donatistas, post collat. c. 14. Gregorius Tenth. lib. 2. epist. c. 11. que Missa privata, ad differentiationem illarum, que publice celebrantur, dicta est: de quibus Missis privatis plura congregavit Suarez contra Regem Angliæ, lib. 2. c. 6. Claudius Espenensis in tract. de Missa publica, & privata, Gibalinus de clarior. regul. dist. 2. c. 2. §. 2. Ambianus ad Tertul. de exhort. castit. c. 7. obiter, 2. de de pudicitia, 3. obiter, 3. Conclavianus in breuario anno 175. Unde hodie poterit provincis infidelium, aut hostium Ecclesia, in quibus templorum liber usus non est, in privatis domibus, aut oratoriis celebrari. Tertia exceptio predictæ regulæ nascitur ex favore personarum specialium, quibus nominatim concessum est, ut extra Ecclesiam possint Missam celebrare: quod in numero sunt Episcopi, c. sicut de privatis, in 6. l. 4. r. 10. p. c. nec interea, an sint consecrati, dum electi, & confirmati reperiantur. Felinus in c. eam 10. vers. 3. de rescriptis, quod etiam concessum est Praetibus Minoribus, & Praedicatoribus in c. in 30. de privatis, in c. 2. de rebus, dist. in 5. consil. videlicet, quod in altari viatico, quod secum delectat, possint celebrare sine ullo parochialium Ecclesiarum praedictio: quod privilegium fuit confirmatum a Sixto IV. Alex. VI. Gregor. XIII. & etiam concessum Patribus Societatis Jesu, ut refert Barbola supra, num. 2. utramque tamen privilegium abrogatum esse per Tridentinum dist. sessio. 22. tenentur plures relati a Barbola supra. Sed contrarium, videlicet fultatum non esse, defendit Bruno Chafsang, de privatis, regul. part. 2. tract. 8. cap. 1. res. 1.*

9
Episcopos
novella
Lecensis.

Nec supra traditis obstat constitutio 4. Leonis, qua extat post novellam Julii, ubi caverit, licet omnibus sacerdotibus in quibuslibet privatis adibus Missa sacrificium offerre: qua difficultate opprimit Gothofredus ibi, Fornerius lib. 6. rebus quoties, c. 6. existimant, ad constitutionem, veluti noviori, currit, & emendari constitutiones Julianam, de quibus in dist. antea, de Ecclesia, r. si quis in sua domo, & in d. antea, ut in privatis domibus. Sed illis omnibus dicendum est, Imperatorem Leonem in eo textu non praescribere modum circa loca, in quibus est sacrificandum, quod erat antea definitum, tam per sacros Canones, quam per Julianianam, & ideoque dum in privatis domibus sacrificium Missæ offerri permittit subsandens est in casibus a jure permissis, velcum licentia Episcopi adest, tantum enim Leo explicat jus, quod observandum est circa personas, que possunt in privatis adibus Missam celebrare, quod antea declaratum non erat, doctoreque in locis permissis hoc jus competere omnibus clericis, non solum illis, qui nominatim orationis adscripti sunt, & veluti ibi instituti, sed etiam aliis clericis adscriptis majoribus Ecclesiis: nam eo quod oratorium Episcopi auctoritate constructum est, aut ab eo concessa est licentia ibi Missam celebrandi, quilibet presbyter potest in eo Missa sacrificium offerre. Nec hinc solutio obstat textus in c. Clericus, de consecr. dist. 1. ubi statuitur, clericos Missam celebrantes in oratoriis privatis sine licentia Episcopi, deponendos esse: quali specialis licentia desideretur, non solum ut in loco sacro celebraretur, verum ut clericus habeat facultatem celebrandi. Quia dicendum est, alium potius esse illius canonis sensum, ut scilicet praedicti clericus Episcopi circa locum ubi celebrandum est, non tamen circa personam celebrantis, quia in loco permissio, seu per Episcopum deputato quilibet celebrare potest.

10
De Eccle-
siaz forma.

Hicque non solum piium, utilitemque, imo & necessarium esse Ecclesiarum usum probavimus, verum quia loca sacra non facit privata auctoritas, sed solemnitas, & publica, l. in notione 6. §. sacra, ff. de ver. signif. unde & templa Gentilium certis adhibitis sacris dedicari moris fuit, ut probant Britannus l. 2. antiquit. c. 2. §. 3. & de formulis lib. 1. fol. 127. Stuchius de sacrif. Gentil. fol. 36. Ambianus ad Tertul. in epist. c. 13. obiter, 2. formam, & leges dedicationis aë factis elegantur expressit Lipsius in scriptis, 8. fol. 18. & ex eo illustrat D. Joseph. Pellicer, ad Polyphemum Gurguræ, fol. 154. Sic in constructione templorum religionis Catholica multa observantur, ut divinis usibus Ecclesiaz mancipata ab humano commercio eximantur. Primo enim desideratur, ut ab aliis adibus distincta sit, & separata templa, nulli aliis parietibus contigua, sicut insula in medio maris sunt: quare Ecclesia insula appellatur a D. Cyrillo, in comment. ad Istanum, l. 24. D. Hieronymo in archano Prophetarum, c. 49. qui docent, 2. ad templa Catholica repositæ Istan in illis verbis: *In insula maris gloriam Domini Dei*: Deinde observari oportet, ut Ecclesiaz continuantur in modum navis, quod ab Apostolis acceptum tradit D. Clemens l. 2. consil. c. 57. & in epist. ad Paulinum fratrem Deionis: plura tradit Gregorius in sermon. verbo Ecclesia, ideoque ipsa universalis Ecclesia allegorice navis appellatur, ut probat Turricrem l. 1. de Eccle. c. 23. quia ut

ait D. Ambrosius serm. 11. de invisibile, inter mundi procellas Ecclesia quos suscipit, servat illasas. Late illustrat Theophilus tom. 2. sect. 5. c. 6. fol. 510. & nos notavimus in c. torer, de offit. ordi. n. fin. Deinde receptum apud veteres invenio, ut altare Ecclesiaz ad orientem collocetur, janua autem ad occidentem, ut Apostolica traditio receptum tradunt Clemens l. 2. consil. c. 57. Iulius Martyr q. 118. D. Augustinus l. 2. de sermone Domini in monte, c. 10. Cujus rei significanda gratia cum ad orationem sumus, ad orientem convertimur, 2. Sanctus Joannes Damascenus l. 4. de fide orthod. c. 13. Tertul. in apolog. c. 16. 3. Ad orientem suscipientes Christiani manibus expansis, quia invocans, capite nudo, quia non erubescimus, Origenes homil. 5. in Numer. Quod genua fleclimus orantes, & quod ex omnibus partibus caeli ad solam orientis plagam conversi orationem fundimus, 2. Sidorius Apollin. l. 2. ep. 10.

Etiam cetera notat, ut in siphonem, aut dextram trahitur, sed aree frontis ortum profecti quoad orientem.

Opportuit enim templa eo situ erigi, quia antiquus Christianorum usus ferebat orare ad Orientem, ut significaretur, quod sicut ea ex parte sui corporea adventit, ita orantibus lucem de caelo adfulgere, quam rationem assignat Valfridus de rebus Eccles. c. 4. quamquam Gregorius Nyssenus orat. 5. in orat. Dominis, cenent, cum esse professionem peregrinationis nostræ, qua remigrare fatigamus ad Orientem, sicut in eo paradysum, a quo excedimus. Damascenus vero d. c. 13. habitam cenet rationem situs Christi in cruce, in qua pependit facie ad Occidentem obversa, ut bene asserit Molanus lib. 4. de imag. c. 4. & jam olim Lucas Tudenis l. 2. contra Albigens. c. 12. ad Hugo Hetherianus lib. 1. de regis. ad insulæ, c. 14. & probat Theophilus de sacris Latron. c. 6. in 7. Quasi ergo ad Christum cruci affixam facies obvertent, orant antiqui facie conversa ad Orientem. Illustrant Joan. Dantis ad dist. de consecr. Cabalarius in not. Gene. ad Concl. Chalcodon, divinis de veterum Ecclesiaz forma, Durantius lib. 1. de ritibus Eccles. c. 2. Bellarmio, lib. 4. de cultu Sacrament. c. 3. Menardus in notis ad Sacram. D. Gregorii, pag. 176. Elias Schedius de Divi Germani, c. 30. fol. 372. qui probat late, etiam apud Gentiles templa ad Orientem semper consruere: quod & docuerunt D. Iulianus lib. 15. origi. c. 4. Vitruvius l. 4. architect. c. 5. Quia omnia ita cavenda sunt, si commode fieri potest, alias si propria loci incommodatitas ita Ecclesiaz consruis non potest, de his curandum non est, ut notavit Bellarmius dist. cap. 5. de consecr. Altarum.

Deinde in Ecclesiarum constructione & dedicatione adhiberi debet Episcopi auctoritas, alias sine ea domus profana semper erit, nec poterit ministeriis ecclesiasticis deservire, cap. nemo 9. de consecr. dist. 1. eadem monitione 12. iuncto c. quidam 30. 18. q. 2. c. 1. cap. constitutus 2. de res. de cons. c. dicitur 14. de privatis, antea, de monachis, §. illud c. solus, 2. antea, de Eccles. r. si quis autem, collect. 9. c. penult. de preser. l. 2. r. 10. parit. 1. & ab eo debet consecrari, ut ab ipso tantum, vel ab his, qui Episcoporum vice funguntur, consecrantur res sacre, ut constat ex variis auctoritatibus conscriptis a Balsamone in notione. Phocis, r. 2. c. 2. r. 2. pag. 47. Ant. Aug. in epist. jur. l. 23. tit. 4. probant Molcan de sacrif. Eccles. l. 2. c. 8. §. 2. Bellarmio l. 3. tom. 1. contrav. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de jur. eccl. l. 2. c. 2. & de potestate Episcopi, dist. 27. qui ad calcem ipsius operis referunt inam consecrationem Ecclesiaz. Hallerius de Episcopis, dist. lib. 2. c. 4. Unde Episcopus debet apponere primarium lapidem, locum altaris, & atrium designare, l. fin. C. Theodos. de pagani, novel. 5. Juliano, c. 1. de her. 233. c. 23. & crucem figere, d. de consecr. c. 5. §. 6. Barbola de

si motum, quatenus dicit, quod si parietes mutantur, & non altare, salte exorcizetur Ecclesia: nam omnem consecrationem redintegrandam esse, probat textus in dicit. cap. Ecclesie. Sed est dicendum, sententiam dicit capitis si motum, procedere quando non mutantur funditus parietes, sed maior pars consecrata salva remansit, ut probat Glossa ibi, verbo Mutatur; nam si funditus everterentur, & denovo extruerentur, integre esset consecratio consecratorum, dicit. cap. Ecclesie: imo addendum est, quod cum major pars consecrata salva remanet, ex concilio tantum fit, reconciliatio non autem ex precepto. Unde exponendus est textus in cap. lignis 6. hoc ritum, dum ait, neque Ecclesiam, nec altare esse iterum consecrandum, si parietibus Ecclesie illatis, & mensa altaris modicum passa fracturam lignea adificia Ecclesie consumpta fuerunt, non enim mutatione altaris Ecclesia violaretur, aut altare Ecclesie mutatione: sed reddendo singula singulis, ideo nulla est violatio altaris, aut Ecclesie in specie, quia neque in altari contingit casus violationis, quia modicum fuit fractura, & ad violationem intervenire debet mutatio, aut fractura in majori parte: in Ecclesia quoque nulla intercessit violatio, quia parietes non mutantur, quod exigitur ad violationem, ex supra traditis. Non tamen est omitendum discrimen, quod in hac parte versatur inter eius civile, & ecclesiasticum, nam iure civili infamum etiam solum are ipsius templi consecrabatur, iuxta duas formulas consecrationis, quas refert Brissonius de formulis, pag. 115. unde ades sacra manebant iure Romanorum Gentilium etiam post dirutum adificium, l. ades sacra 73. ff. de contrah. emptio. ff. sacra, v. s. Lecus, Insti. de ver. dr. Seneca de consol. ad Helvium, cap. 13. in fine: apud nos vero iuxta sacros canones domus dedicatur, ut talis, & ut Ecclesia fiat; quare in forma ipsa consistit consecratio: eaque perempta, penitusque collapsa, definit locus sacer esse, cap. de fabrica 24. de conse-

crat. dist. 1. unde ufo evenire cernimus, ut adificia, que olim sacris ubiq; erant dedicata, forma veteri amissa, vel penitus collapsa, redigantur ad profanos usus, & in privatorum dominio permanent, quia exuerunt religionem: docent Azor Insti. mor. par. 2. lib. 10. cap. 26. quesi. 12. Barbosa de potest. Episc. allegat. 27. ex num. 14. Causis ad hunc ritum, alias consecratione manente, non potest locus ipse ad humanos usus transferri, cap. nulli 4. 12. quesi. 2. cap. semel 4. 19. quesi. 3. cap. compertimus 2. 14. quesi. 6. cap. ligna 38. cum sequant. c. vestimentis 42. de consecr. dist. 1. cap. semel 51. de R. J. l. 6. & iure civili sacer profanus fiebat, si ex lege, vel Senatusconsulto locus ipse alibi transferrebat, ut constat ex Plinio l. 10. ep. paulo post medium; quod modo accipit textum in l. intra 83. ff. sacrum, ff. de V. O. in illis verbis: Si res sacra lege aliqua profana fiat, D. Joseph. Retes in repetit. prelati. ad ipsum sextum, n. 12. Alio etiam modo apud ipsos solvebatur locus sacer religione, videlicet si numina, que ibi colebantur, solemni carmine evocarentur, quod ex Macrobio, & Servio refert Brissonius l. 1. de formulis, pag. 63. & 64. Illud P. Faber lib. 2. Jensest. c. 4. alii apud Osualdum lib. 4. Donelli, c. 1. litt. P. cuius evocationis creditur extare vestigium in l. sacra, ff. illud, ff. de ver. dr. disti. que evocatio plerumque fiebat in oppugnatione urbium hostium, ut de Bejorum urbe narrat Livius lib. 5. & de Carthaginiensibus carmen ipsum refert Macrobius lib. 3. Saturn. cap. 15. quia sacra loca ad hostibus capta profana consuebantur, nec victor eorum religione tenebatur, l. cum loca 36. ff. religio. superflitioe enim ipsi credebant Deos sponte sua ab urbibus devictis auferri, ad victoresque transferri: quod delirium illustrat Zerda ad lib. 2. Senid. Virg. vers. 351. Apud nos vero loca ipsa Deo dicata semper in iis casibus profana manent, cap. paleratis 13. q. 1. cap. prima actioe 26. q. 3. docent D. Joseph. de Retes l. 6. opule. c. 2.

C A P U T I I.

Idem a Tornacensi.

TUA fraternitas requisivit a nobis utrum tibi dedicatione Ecclesiarum, tam diebus Dominicis, quam privatim liceat celebrare. Super quo tibi duximus breviter respondendum, quod in diececi b tua, tam Dominicis diebus, quam privatim, tibi Ecclesie dedicatione impendere licet.

NOTÆ.

Tornacensis. Ita etiam legitur in tertia collectione, sub hoc tit. de dedic. Ecclesiarum, c. 1. De diececi Tornacensis. nonnulla notavi in c. 7. de refer. **Altarium,** ac adium sacrarum inaugurationis solis licet aggredi Pontificibus, in quorum diececi consecrantur c. nemo, c. his ergo 14. c. nullus 25. de consecr. dist. 1. c. 28. 7. q. 1. Concil. Arausiac. can. 100. ibi: Dedicatio illi omni modo reservatur, in cuius territorio Ecclesia asservit. Aurel. l. can. 1. 3. c. 8. ibi: Pontifex si obierit, nullus Episcopus, &c. aut in civitate, aut per parochias altaria audeat consecrare, si fecerit, anno integro Missas facere non preumat. **Vvorant.** anno integro Missas facere non preumat. **Aliarum rerum similiter** definitur in c. 1. ff. Episcopum, 25. dist. c. quomvis 68. dist. c. quod sedem 10. de offic. ord. c. penult. **S. Christum, de praeser. Savarus ad Sidonium** l. 4. ep. 15. Ant. Aug. l. 4. in epi. tit. 48. & notavi supra in c. 1. de relig. domibus, & si quidem ab alieno Episcopo contrarium temere presumtum fuerit, consecratio quidem tenet in hoc, ut manente suo subiecto, nunquam deleri possit: quem sacramentalem effectum appellavit D. Thomas 2. q. 39. ar. 3. in consuef. & sic accipiendum est Anacleti decretum in can. Episcopus in diocesim, 7. q. 1. sed temere consecrati, prater ejus, quod interest in civilem exactionem, perpetua insuper depositionis poena ipso iure irrogatur, si ipelemus Concilii Antiocheni antiquam severitatem, c. nullum 9. q. 2. vel certe exerciti Pontificali per annum suspensionis, ex Conc. Aurel. supra relato, & Trid. sess. 6. de reform. c. 5. c. sess. 14. c. 2. c. sess. 23. c. 8. imo Ecclesiam ipsam aliquid legitimus divinitus everfam: nam Rodolphus Glaber refert, ventis, ac tempestate disjectam, & dissipatam Ecclesiam monasterii Lucanensis in psgo Taronico, quam Fulco Andegavorum Comes extruxerat; cum eam Petrus quidam Cardinalis contra voluntatem Hugonis Turonensis Archiepiscopi consecrare meditaretur; quod ita refert Glaber monachus, & cum multi per regionem factum comperissent, nulli venit in dubium, quoniam insolens, presumptionis audacia

irritam constitisset votum, simulque presentibus, ac futuris, nec huic simile agerent, evidens indicium fuit.

COMMENTARIUM.

Ecclesiam constructam consecrandam esse divinis precibus, definitur in c. 1. c. Ecclesie 13. c. omnes, de consecr. dist. 1. a D. Clemente ep. 2. ad Jacobum, Evaristo apud Burcharaum l. 3. Dier. c. 27. & utrum illud invaluisse a temporibus Apost. tradant Eusebius l. 4. de vita Constant. s. 40. & l. 10. cap. 3. Theodor. l. 1. cap. 30. & docent Durandus l. 1. de ritibus Eccles. cap. 24. Cochier in face hist. cont. 2. c. 89. eamque perficere post Episcopum, tam diebus Dominicis, quam feriatis, in presenti docet Innocentius, dum tamen Missa sacrificium offeratur, c. omnes 3. de consecr. dist. 1. Barbosa de potest. Episc. alleg. 27. quam ipse celebrare potest, vel alii presbytero committere, dum tamen Episcopus consecrationis ritum expleat l. 18. tit. 10. parit. 1. In nostra vero Hispania contrarium, imo tantum diebus Dominicis consecrationes Ecclesiarum fieri posse, non sine ratione statutum fuit in Concil. Casarugult. can. 1. his verbis: In sanctum, & satis venerabile Concilium residentibus nunciatum est nobis, quod aliqui Pontifices regulam veritatis pretermittentes, Ecclesias que a fidelibus pia devotione construantur, extra diebus Dominicis consecrant. Si ergo cum quibus nostrum mortalium ad sacerdotale promotum officium, nullatenus patimur, ut in relictis diebus, nisi tantum Dominicis seculivitiis, si qui honoris digni habeantur officio, in ordine presbiteriarum ecclesiasticarum, quanto magis ut dedicata sancta templa, que ab hominibus fidelibus consecrantur honorificanda, nisi diebus Dominicis perhibeantur consecrandas? Cuiusque ergo talium presumptiones Pontificum non solum Sanctorum Patrum prohibere sententia, sed propria deliberatione censuramus, ut nulli penitus Pontificum in quibuscumque provinciis constitutas amodo liceat prater certis diebus Dominicis Ecclesias sanctas consecrare.

C A P U T I I I.

Idem a Nidrosiensi Episcopo.

Quod in dubiis. Et infra: Altare vero, in quo tabula, cui consecrationis benedictio Pontifici ministerio adhibetur, femota fuerit, vel enormiter fracta, debet non immerito b consecrari: nec negamus, quin oleum non consecratum consecrato possit oleo commisceri.

NOTÆ.

Nidrosiensi. Ita etiam legitur in tertia collectione, sub tit. de dedic. Eccles. cap. 2. & in cap. quod in dubiis,

de remanent. ubi alias partes hujus decretalis congesti. **Priorem** hujus textus partem expolui supra in cap. 1. **COM.**

COMMENTARIUM.

In secunda parte hujus textus docet Innocentius oleum profanum non consecratum posse misceri cum consecrato, ad sacramentum Extreme Unctionis administrandum quod & de aqua benedicta docuit noster Innocentius l. 3. de sacro altaris mysterio, c. 32. ubi ait: Aqua pura per aqua benedicta consecratur officio benedicta. Illustrant Trullench. de sacram. l. 4. univ. dub. 2. n. 3. Dicastillo sod. c. 7. l. 1. r. 7. dist. 1. dub. 7. n. 74. Diana 7. l. 1. r. 3. resol. 17. P. Henao 2. de sacris. Miss. dist. 27. sect. 10. Barbosa de iure eccles. l. 3. r. 3. n. 43. Homobonus in examinis, r. 4. q. 27. Grethserus l. 2. de bened. c. 20. Theophilus r. 16. in Heteroch. 7. 3. in sua non tamen inde inferas, vinum non consecratum admixtum cum consecrato transire in sanguinem Domini, ut aliqui arguebant, referate ipso Innocentio in c. cum Martia, ff. quascunq; de celebratione Missarum, illis verbis: Quodam autem voluerunt admiscere, quod sicut aqua pura per aqua benedicta consecratur, efficitur benedicta; sic vinum per sacramentum consecratur, efficitur consecratum, & transire in sanguinem. Nam ratio differentie ex eo provenit, quod vis conveniendi vinum in sanguinem Christi non est concessa mixtioni, sed verbis consecrationis, que non operantur, nisi quando profertur phylax, & circa materiam tunc presentem: nec est simile in aqua benedicta, aut oleo consecrato. Sed benedictio, quia illa benedictio nullam immutationem facit circa substantiam aque, sicut facit consecratio circa vinum, ut docuit D. Thomas 3. q. 77. ar. 8. cuius sensus est benedictionem aque, vel olei per proces, & orationes Ecclesie non immutare physice oleam, facta aquam: sed solum moraliter in ordine ad peculiare usus sacros, remanente substantia aque, vel olei; ideoque vis consecrationis dispositive potest materiam illam extendi ad aliam aquam puram, vel oleum non consecratum commixtum consecrato. Quatenus tamen, & qua in parte remanet sanguis Christi, exponunt Theologi, Gamacheus Doctor Sorbonicus q. 77. Gregorius de Valentia dist. 7. q. 5. par. 3. Card. Lago de Euchar. dist. 10. sect. 3. n. 41. Bernal. de sacram.

dis. 36. sect. 6. n. 53. Valquez 3. p. in 3. r. dist. 395. c. 6. Suarez de sacram. dist. 54. sect. 2. Henao de Euchar. dist. 6. sect. 5. Du- bium autem est, utrum si oleo consecrato admiscetur major quantitas olei non consecrati, adhuc remaneat totum consecratum. Et affirmative sententiam, videlicet manere consecratum, docuit Magister Hinojosa in dirpa. dist. reguli. fol. 49. que sententia in recta Philosophia fundari potest: siquidem quando duo liquores qui admiscuntur, sunt ejusdem speciei, habeantque qualitates valde similes ejusdem virtutis, & vigoris, ut duo vina alba, vel duo olea, ex admixtione nulla fit corruptio, nec resultat aliquid tertium, sed est unio, & continuatio illarum partium: & quavis major quantitas superaddatur minori, cum non habeant contrarietatem qualitatem, non miscetur per mutuum actionem & passionem, nec major quantitas destruit minorem: sed per divisionem partium quantitativarum, subintrans alter liquor illorum dividit per commotionem partes alterius; unde oleo non consecrato, superaddito etiam in majori quantitate oleo consecrato, totum remanebit consecratum. Sed contrarium profertur tenendum est, videlicet quod si oleum id, quod additur, superet, vel etiam aequale fit, & confectum addatur, non remanet totum consecratum: si autem sensum fiat additio, semper censetur esse idem, quod immediate ante fuit, ut docuerunt Joannes a Cruz in dirpa. conscientia, de extrema Unct. dub. 6. consuef. 1. Petrus de Ledema in sum. r. de extrema Unct. dist. 1. Trullench. de sacram. l. 5. c. un. dub. 2. n. 3. Diana par. 11. r. 3. resol. 17. Apud Gentiles vero non solum accedente commixtione totum vinum sacrum fiebat, verum etiam quid sacrificandi causa de dolio demeretur, totum dolium sacrum fiebat. Arnobius adversus Gentes l. 7. "Maclus hoc vino intermixto esto. Infero, inquit Trebatius, verbum ex causa est additum, eaque ratione profertur, ne vinum omne omnia, quod in cellis, atque apothecis est conditum, ex quibus illud quod effunditur, promptum est, esse sacrum incipiat, & ex ubibus eripatur humanis. Observat Meril. l. 2. de sero. cap. 5."

C A P U T I V.

Idem a Compostellano Archiepiscopo.

Proposui nobis in nostra presentia constitutus, quod venientibus ad Ecclesiam B. Jacobi ex diversis b regionibus peregrinis, & volentibus aliis ab alteris per contentiones, & rixas altaris de nocte custodiam vindicare, homicidia contingunt interdum, & aliquando vulnera inferunt: propter quod humiliter postulasti, ut alio modo, quam per consecrationis beneficium, dignamur ipsi Ecclesie providere. Manente igitur Ecclesia, & altari, si t. infirmatione presentium innotescat, quod ipsa reconciliari poterit per aquam cum vino, & cinere benedictam.

NOTÆ.

Compostellano. Ita etiam legitur in tertia collectione, sub tit. de dedic. Eccles. c. 1. idem, Petro Archiepiscopo, de quo egi in c. ex parte, de consuef. **Regionibus.** Ita legendum est, non religiosis, ut legitur in hac sexta compilatione: nam ibi consuefunt peregrini, non solum ex Hispania, verum ex Gallia, Italia, & aliis nationibus, & plerumque pervigilant in eadem Ecclesia: unde rixae, & contentiones plerumque oriuntur: de qua peregrinatione ad D. Jacobum agit Grethserus de peregr. c. 16. Et quia aliquando iniuriabant manus violentie in clericos, concessit noster Innocent. III. eidem Petro, ut possit eos absolvere ab excommunicatione ex tali violentia manuum injectione incurfa, in epistolis editis apud Silexum, fol. 370. Ad nostram noveris audientiam pervenisse, quod in diececi tua manus

injucientes in clericos violentas, cum a Sede Apostolica nihil sint remoti, propter zelum, & infirmitatem illuc nonnumquam vix accedere valent abolitionis beneficium petunt. Ut autem excommunicatos huiusmodi ad nos non valentes propter impedimenta, que premissis, prohibiti, & mulieres clericos verberantes absolvere tibi liceat in diececi tua, fraternitati tue auctoritate presentium indulgemus: nisi forte ipsorum excessus ita gravis fuerit, & coarctus, quod propter hoc censura sit Sedis Apostolicæ requirenda. Nulli ergo, &c. **Reconsecrationis.** Consecratum enim fuit templum hoc die 5. Maii anno Domini 868. a septemdecim Episcopis, & interfuert sileofonus Magnus Castellæ Rex una cum conjugæ Schemena, ut constat ex scriptura ipsius consecrationis, quam edidit Castell. Ferrer. in hist. S. Jacobi, fol. 460. Commentarium hujus textus dabimus infra in cap. consuef.

C A P U T V.

Idem.

CUM sis, Et infra: Noveris igitur, quod plura in Ecclesia una altaria, & plures b Episcopos simul poteris consecrare.

NOTÆ.

Idem. Ita etiam legitur in tertia collectione, sub tit. de auctoritat. & usu palii, & in c. cum sis, eod. tit. in hac sexta compilatione, ubi extat prior pars hujus textus; nulli tamen exprimitur Prelatus, qui rescribat Innocentius, nec inter ejus epistolas editas a Sireto, & Bolquetto reperitur hic textus. **De quorum consecratione egi** in cap. si Archiepiscopus, de tempor. ord.

qualibet Ecclesia erat altare tantum, non autem incongrua arietorum multitudo extructorum in templorum angulis, quemadmodum hodie in Romana Ecclesia licet conspiciere. Sed fallitur Carolus Molinus, cum jam primis Ecclesie saculis legamus in una Ecclesia plura altaria erecta fuisse. D. enim Gregor. l. 5. ep. 43. ad Palladium Episcopum Sanctoanthoni refert in una Ecclesia tredecim fuisse altaria, illis verbis: "Veniens lator presentium Leuparius presbyter vester insignavit nobis, fraternitatem vestram Ecclesiam in honorem B. Petri, & Pauli Apostolorum, necnon Laurentii, & Pancratii martyrum construxisse, atque illic tredecim altaria collocasse, ex quibus quatuor necdum consecrata comperimus remansisse, ob hoc quod superscriptorum Sanctorum reliquias illic collocare ad invicem disponitis, & quia reliquias Sanctorum Petri, & Pauli, necnon Laurentii, atque Pancratii Martyrum cum veneratione prebuitur, hortamur ut eas cum reverentia suscipere, & collocare auxiliante Domino debeatis. Quod restitutum contra Novatores expendebat Baronius anno 1566. Idem

COMMENTARIUM.

Carolus Molinus rigidorum Calvinistarum præcipuus signifer, l. 12. contrav. c. 17. pag. 1006. post medium, postquam plura nefaria contra altaria, & eorum usum expreterat, suo ex genio describens primitivæ Ecclesie circa celebrationem sanctæ Eucharistie ritus, ait: "Unum quondam in

Idem probatur ex S. Paulino natali 9. circa medium, dum S. Felicis templum, & reliquias Sanctorum ita describit: Quos hic ad Sancti Iuliani Felicis honorem...

CAPUT VI.

Idem a Archiepiscopo, & Capitulo Bisunt.

Ligneis edificiis Ecclesie vestra casu quodam igne consumptis, parietibus tamen illis, ac mensa b principalis altaris in sua extremitate modicum passa fracturam, quasivistis per Sedem Apostolicam edoceri, si propter hoc ipsius altaris, vel etiam totius Ecclesie deberet consecratio innovari.

NOTÆ.

a Idem. In hac sexta Compilatione tantum legitur: Idem: in quarta vero, sub hoc tit. c. 1. legitur Idem Archiepiscopo Bisuntino, Pont. an. XII. idest Pontificatus Innocentii anno 15.

CAPUT VII.

Idem a Slevicensi Episcopo.

Coemeteria vero in quibus excommunicatorum corpora sepeliuntur per suorum b violentiam propinquorum reconcilianda erunt asserione aque solemnitur benedicta, sicut in Ecclesiarum dedicationibus consuevit.

NOTÆ.

a Slevicensi. In hac 6. collect. legitur Slevicensi, in 4. v. 10. sub tit. de celebrat. divinis officijs, legitur Slevicensi; sed restituta inscriptionem & litteram textus ipsa Innocentii III. epistola, quam integram dedi in c. postulasti, de foro comper.

COMMENTARIUM.

Coemeterium vox Græca est; absurde tamen Lucas Tudensis l. 1. contra Fundanos, c. 22. Coemeterium dicitur ait eo quod sit christianis corporis cineribus consecratum, quasi nihil aliud sit coemeterium, quam cinerium, in quo cineres defunctorum terantur.

Ut autem hæc omnia rite perageretur, coemeteria, sicut Ecclesie, dedicabatur, consecrabaturque. Glossa inc. in Ecclesie, verbo si terram, 13. q. 2. Innocentius, & Abbas in c. obediencia, de sepulch. Conrad. Brunus l. 4. de coem. c. 2. unde obtinuit, ut illdem forme, quibus Ecclesie, & privilegij, & immunitatibus decorarentur, cap. si quis contumax 17. q. 4. c. Ecclesia, de immuni. Eccles. & hanc consecrationem coemeteriorum perantiquum esse constat ex Gregorio Turon. de gloria Rom. Confess. c. 106. ubi agens de obitu B. Radegundis Francorum Regine, quæ in monasterio Pictaviensi a se confecta abcesserat, ait se cum ejus transfum audisset, eo accessisse abcesserat, ait se cum ejus transfum audisset, eo accessisse abcesserat, ait se cum ejus transfum audisset, eo accessisse abcesserat.

Suarez c. 3. in 3. p. disp. 21. scilicet 4. Barb. de potest. Episc. 2. p. alleg. 28. & de pœre Eccl. l. 2. c. 4. n. 19. c. 9. Facit disertus textus in c. un. hoc tit. in 6. & scilicet excommunicati in Ecclesijs sepeliri non possunt, ut probatur in c. sacris de sepulch. ita nec in coemeterijs. Innocentius III. l. 2. regestr. 14. ep. 74. ubi notavit Idemay.

COMMENTARIUM.

EX his tribus decretalibus sequens deducitur assertio: Si Ecclesia diruatur, & reedificetur, iterum est consecrandæ, si vero tantum violeatur, reconciliari debet per aquam cum vino, & cinere benedictam, & interim non licet in ea Missam celebrare. Probant eum textus in c. Ecclesie 3. 68. dist. c. si motum 19. c. sicut 11. de consecr. dist. 1. c. quia fecerant 14. de consecr. dist. 3. c. ex tuarum, de privileg. c. fin. hoc tit. c. un. hoc tit. in 6. c. significasti, de adulterijs, c. cum illorum 32. de sent. excom. cap. si qui 18. eod. tit. in 6. Clemens III. relatus post Concil. Lateran. part. 50. c. 67. ibi: Ecclesie, quæ sanguinis, vel feminis sunt effusione pollute; civitatis clericis convocatis, cum processione, & aque benedictæ asperione, prout in Ordinario habetur adscriptum, poterit emendare.

Sed hæc assertio diffidit redditur sequenti juris consideratione: nam quemadmodum res semel Deo dicata amplius ad humanos usus converti nequit, c. qui solum 19. q. 3. regul. femi 51. de R. J. l. 6. c. ad hoc 4. de relig. domib. c. Apostolicis 13. 22. q. 2. & ideo ligna Ecclesie non sunt in profana ædificia convertenda, c. ligna 38. de consecr. dist. 1. & ornamenta vestitæ constantia debent ad cinerem redigi, & in parietibus includi, c. altaris, de consecr. dist. 1. ita etiam Ecclesia constructa in alieno solo, cap. quasi, q. 1. 17. q. 4. Glossa verbo Constructio, in d. c. Apostolicis, contra vulgare principium textus in c. cum in suo, Instit. de verum divisi. Ergo nullo casu potest Ecclesia tem consecrata profana fieri, ex l. ad nova indiget consecratione. Augustinus hæc difficultas ex l. ad 93. ff. de contrahenda emptio. §. fons, & Institut. de verum divisi. ubi docetur, quod ædes læcæ, etiam si dirute sint, manent læcæ; igitur Ecclesia etiam diruta manet sacra, nec iterum consecrandæ est. Etiam secunda pars præsentis assertionis, ubi docetur Ecclesiam violatam esse reconciliandam per aquam cum cinere, & vino benedictam, impugnat ex eo, nam c. si motum 10. de consecr. dist. 1. docetur, Ecclesiam violatam diligentiissime esse expurgandam, & denuo consecrandam; & in c. Ecclesie 20. eod. dist. statuitur, simili modo consecrandam esse Ecclesiam pollutam sanguinis, aut feminis effusione, ac si exuta sit. Igitur quia Ecclesia non solum eo casu, quo penitus est destructa, reconsecrari debet, verum etiam tantum violata, seu polluta fuerit.

Quibus difficultatibus minime obstantibus vera est præsentis assertio, pro cuius expositione sciendum est, pollutionem Ecclesie esse moralem maculam, qua locus læcer exurit publici actionibus, ibi: Ecclesiasticis iura peculiariter vitari; & quodam modo afficitur, ut ibidem vero ipso divination officiorum celebratio, & fidelium sepultura ante reconciliationem interdicitur; nulla tamen in transgressores poena eodem iure lata; & licet in hoc titulo promissæ DD. utantur pollutione, & violatione; tamen differunt pollutione a violatione, ut species a genere; violatio enim Ecclesie latius patet quam pollutio; & licet omnis pollutio sit violatio, tamen non omnis violatio Ecclesie est pollutio; siquidem Ecclesia violatur per furtum, seu sacrilegium, cum ejus violenta effractione, ut probat Passerinus part. 1. de pollut. Eccles. c. 3. Sed ut id facilius cognoscamus, modos quibus pollutur Ecclesia, breviter referamus. Et primo pollutur sanguinis effusione in ea facta, c. Ecclesie 20. de consecr. dist. 1. c. finali, hoc tit. cap. un. eod. tit. lib. 6. cap. Ecclesie 3. 68. dist. cap. ex tuarum, de privileg. cap. cum illorum 32. de sent. excommunicati. Concil. Colon. celebratum anno 1536, cap. 9. part. 17. l. 10. tit. 10. part. 1. in quibus iuribus nihil aliud statuitur, quam sanguinis effusione Ecclesiam violari: sed id accipiendum est de injuriolo, & voluntaria effusione, ut docent Suarez d. scilicet 4. §. 2. Passerinus de pollut. Eccles. part. 6. per tot. P. Henao d. dist. 33. scilicet 5. mem. 48. Murga tom. 1. dist. 33. scilicet 2. per tot. Unde effusio sanguinis per locum accidentem, etiam in magna quantitate non violat Ecclesiam, quia talis effusio vacat omni injuria. Suarez supra, Diana part. 11. scilicet 2. resp. 58. Illud autem quartum solet, an Ecclesia pollutur, si valius in Ecclesia inferatur, sanguis vero effluat extra Ecclesiam, vel si intra Ecclesiam, in vas aliquod, ita ut pavimentum, aut Ecclesie parietes non contingat: Quo casu dicendum est, per valius in Ecclesia illatum eam violari, c. postulasti, hoc tit. quia nihil interest, utrum sanguis in ipsa Ecclesia effluat, an extra perfundatur; quia utroque casu æqualiter Ecclesie injuria inferitur vulnere illato, quo ex immediate sanguis perfundatur. Idemque dicendum est, si causa vulneris a b Ecclesia oriatur, extra illam

tamen effectum habeat, veluti si lapis, aut lancea ab Ecclesia emittatur, sed idus fiat extra Ecclesiam, & contrario Suarez ubi supra. His consequens est, Ecclesiam violari homicidio injuriolo intra ambitum Ecclesie commissio, c. si motum, de consecr. dist. 1. c. postulasti 4. hoc tit. Nec interest, si homicidium perpetratur per suffocationem, contusionem, aut sanguinis effusionem, cum prædicti textus discernunt hoc non constituant, & utroque casu magnus horror sequatur ex homicidio loco in sacro admisso. Suarez d. dist. 81. scilicet 4. Passerinus supra, part. 5. cap. 7. Henao tom. 2. de sacris. Missa dist. 33. scilicet 5. Non tamen sequitur Ecclesie violatio ex homicidio casu admisso; quia voluntarium non est, & culpa caret, cap. quasi 25. cap. final. de homicid. veluti si ædificium corruat, an quid simile in Ecclesia contingat, unde hominum cades sequatur. Suarez d. dist. 81. in princip. Passerinus d. dist. part. 5. cap. 8. Idem procedit in homicidio iusto, quod propter necessariam vitæ defensionem perpetratum fuit, quia injuriolus non est, l. ut vim, ff. de iustitia, & iure, cap. 3. de homicid. Passerinus d. dist. part. 5. cap. 29. Non tamen idem dicendum est in homicidio iusto factio, veluti si sententia iudicis intra Ecclesiam aliquis occidatur: nam quamvis iusta sit sententia quoad poenam, est tamen injuriolo executio propter loci reverentiam. Similiter non violatur Ecclesia, si homicidium fiat in locis subterraneis separatis a corpore Ecclesie, aut in cubiculis constructis supra tectum Ecclesie; quia hæc omnia sunt extra Ecclesiam. Docet Sanchez lib. 9. de matrim. dist. 15. num. 26. Etiam docuit Suarez ubi supra, scilicet 4. quod si valius intra Ecclesiam inferatur absque ulla sanguinis effusione, mors autem extra Ecclesiam sequatur, violationem non induci: quem sequatur Passerinus d. p. 4. c. 2. §. 5. per totum, Diana p. 6. scilicet 6. resp. 26. Dicastillo scilicet 5. dist. 4. dub. 7. num. 114. Henao ubi supra. Vel si valius extra Ecclesiam inferatur, & eo percutus intra Ecclesiam moriatur, Passerinus d. p. 3. q. 1. Inde etiam deducitur, homicidio a seipso quocumque illato violari Ecclesiam, quia injuriolus est, si fiat ab homine laici mentis, c. contingit, de sent. excom. A. Fariolo, vel ebrio factam, quia injuriolus non est, non violat Ecclesiam.

Deinde pollutur Ecclesia humani lemnis effusione in ea facta, cap. si motum, cap. Ecclesie, de consecr. dist. 1. cap. finali, hoc tit. cap. un. eod. tit. in 6. cap. significasti 5. de adul. l. car dice pollutus, de consecr. dist. 1. c. postulasti 4. hoc tit. Passerinus d. dist. 33. scilicet 5. per totum: quod procedit quando intra Ecclesiam facta fuit humani lemnis effusio peccaminosa a quocumque, vel fidei, vel infidei, etiam contra naturam peccaverit; sed si talis effusio non sit voluntaria, veluti quæ in somnis contingit, non est injuriolo Ecclesie, licet aliquando a peccato non sit immunis, juxta ea que notantur in cap. finali, de dist. 4. §. 3. Per pollutionem autem voluntariam occultam, licet committatur sacrilegium, tamen Ecclesiam non pollut, a aliis relatis probat Mengo in flamma dist. 5. quæst. 6. quod agnovit Emici ipsi animadvertentes in pollutente templa assu veneris. Plato lib. 12. de legibus, capite luendam noxam hæc decrevit. Plura Tiracell. in l. c. comper. num. 109. Deinde desideratur, ut fiat intra ipsam Ecclesiam, nec sufficit intervenire in locis subterraneis separatis a corpore Ecclesie, vel in turri ipsius. Satus in 4. dist. 32. quæst. un. cor. 3. Corduba in Summa quæst. 12. Circa copulam tamen conjugalem, utrum per eam violeatur Ecclesia, dubitant Interpretes, & disputant supra laudati, Sanchez de matrimo. lib. 3. dist. 15. per tot. Gregorius Lopez in d. l. 20. parit. Hostiensis in cap. finali, num. 3. hoc tit. Et negativam sententiam vult delicer non violari, docuerunt Glossa in d. dist. 1. c. Ecclesie, verbo Semine, Gaspar Hurtado lib. 4. de sacris. Missa dist. 7. P. Franc. Amicus eod. scilicet dist. 33. scilicet 5. num. 322. Bassilius de matrimo. lib. 1. c. 10. Ariaga, & alii, quos laudat, & sequitur Diana part. 11. scilicet 8. resp. 34. pro quibus faciunt textus in d. c. si motum, c. significasti, ubi docetur, adulterio pollui Ecclesiam, indeque deduci videtur, illicitum tantum concubitum prædere causam violationis; quod ita agnovit populus Rex Alfonso in d. l. 20. Sed frequentius recepta est contraria sententia, videlicet omnem copulam, etiam conjugalem, pollere Ecclesiam, ut docent Glossa verbo Seminis, in c. un. hoc tit. in 6. quam ibi sequuntur Dominicus, & Franciscus, Turrescra. in d. c. Ecclesie, num. 3. & alii plures, quos referunt, & sequatur Sanchez de matrimo. d. dist. 9. Henao ubi supra, n. 63. Passerinus d. p. 7. de pollut. Eccles. c. finali, nam cum generaliter cavetur in d. dist. cap. Ecclesie, cap. finali, hoc tit. quocumque effusione feminis Ecclesiam violari, satis innuitur, per quocumque concubitum, non solum illicitum, & adulterianum, de quo jam cautum fuerat in d. dist. cap. si motum, cap. significasti, verum & conjugalem, Ecclesiam pollui, propter loci reverentiam, est actus licitus sit, ut de homicidio auctoritate iudicis in Ecclesia facti superiori numero dicebam. Evenerit tamen potest, ut hæc copula conjugalis non violet Ecclesiam, veluti si habeatur a conjugibus, qui alibi habitantem, & mutuum congressum habere nequeunt, & vitare incontinentiam non valent, veluti si diu in Ecclesia oblesit fit conjuges, ita ut non sit aditus ad loca profana, & non possint se continere absque peccati periculo; nec attenditur usus occulte se habitatio, vel publica; quia in hac specie conjugibus prædicta copula prohibito relaxatur, quia ut docet Sanchez d. dist. 15. num. 22. concurrunt duo præcepta in-